— 252 —

ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

ЛЬВÔВЪ. СУБОТА **Ч. 64.** дня 30 Липця (11 Серпня) 1849.

Выходитъ що Середы и Суботы. Цѣна для одбираючихъ въ Редакціи: четвертьрочна 1 рень. 15 кр. ср.; полрочна 2 рень. 30 кр. ср.; черезъ почты: четвертьрочна 1 рень. 35 кр. ср.; польрочна 3 рень. 10 кр. срб.

Ц. к. Председательство краеве выдало дня 12. Липця с. р. Ôдозвꙋ до народа сельского въ Галиціи и взывае селянôвъ, абы бꙋвшимъ своимъ панамъ и властителямъ бôльшихъ ґрꙋнтôвъ за ôдповѣднꙋю заплатꙋ при жнивахъ бꙋли помôчными; а Посланіемъ до всѣхъ обводовыхъ настоятелей зъ дня 31 Липця (63. Число Зори) тое ц. к. Председательство обѣщае, що оуряды окрꙋжніи селянôвъ лише въ добрый и лагôдный спосôбъ до наймованя ся за ôдповѣднꙋю заплатꙋ наклоняти а всякого насилія и примꙋсꙋ при тôмъ выстерѣгати ся маютъ. — Панщина оуже знесена и не верне ся николи; и пôдданьство въ якôмъ зôставъ селянинъ на противъ бꙋвшомꙋ панови — оуже на вѣки пропало. Оулюбленіи Монархи австрійскіи, Фердинандъ и Францъ Іосифъ, выректи рôвнôсть всѣхъ жителей державы австрійской передъ лицемъ права; выректи рôвностоянье всякого ґрꙋнтꙋ и всякой земли передъ закономъ. Томꙋ Высокое Правительство выразне освѣдчило, що въ жаднôмъ слꙋчаю никого не можна силꙋвати, абы для дрꙋгого робивъ; а еслибы можно ôдъ селянина вымагати, абы давнѣйшомꙋ своемꙋ панови ишовъ ся наймати, власне тойже самъ селянинъ мôгбы при засадѣ рôвностоянія всѣхъ жителей передъ правомъ, того самого ôдъ бꙋвшого своего пана жадати. Оугода про тое о роботизнꙋ повинна бꙋти добровôльна, меже тымъ, кто ся наймати хоче и тымъ кто робôтника потребꙋе; про тое и заплата не може бꙋти накинена, лише такая, на якꙋю ся добровôльне, обостороннє оугодятъ; бо и справедливо, якъ бꙋвшомꙋ дѣдичеви не можно якꙋ бꙋдь цѣнꙋ за его збôже, за его дрова, если селяниновѝ або комꙋ бꙋдь дрꙋгомꙋ продае, накидати: такъ также не припадае, абы робôтникови, за жертвованье его силъ такꙋ заплатꙋ, на якꙋ ôнъ не пристае, натрꙋчꙋвано, а то тымъ менше, бо высокôсть заплаты за его роботꙋ ôдъ того по найбôльшôй части зележитъ, по чомꙋ ôнъ живностей для себе и своей родины може кꙋпити; чимъ дорожшій хлѣбъ, чимъ дорожшій дрова, тымъ дорожше и робôтникъ за свою працю собѣ рахꙋе, бо инакше не мôгбы обстояти.

Якъ зъ одной стороны то дꙋже на рꙋкꙋ для селянôвъ, абы могли вôльно собѣ заробльовати и вôльно ся годити на цѣнꙋ за роботꙋ: такъ зъ дрꙋгой стороны сами селяне бꙋлибы найгôршими ворогами вôльного заробкованя, еслибы ся громада яка змо-

вила на тое, абы никто за иншꙋ цѣнꙋ не робивъ, ꙗкъ лише за тꙋю, ꙗкꙋ она сама оуложила, або єсли бы ꙗка громада роботниковъ зъ дрꙋгихъ сêлъ приходѧщихъ и наймити сѧ хотѧщихъ ôдстрашꙋвала або ôдганѧла. Вольность, котрꙋ кто длѧ себе жадає, повиненъ и дрꙋгомꙋ признати, инакше не єсть годенъ єй мати. Ꙗкъ зъ одной стороны про тое переступивъ право оденъ дѣдичъ въ Жовковскомъ окрꙋзѣ, же не зрозꙋмѣвши Одозвꙋ президїальнꙋ до народа сельского, ôдбиравъ серпы селѧнамъ, котри не марнꙋвали, але на своихъ власныхъ нивахъ збôже собѣ жали, абы ихъ змꙋсити на его ланѣ робити: такъ зъ дрꙋгой стороны тажко мала проступити одна громада въ Стрыйскомъ окрꙋзѣ, котра вымагала ôдъ дѣдича такꙋ цѣнꙋ за роботꙋ, за ꙗкꙋ ôнъ пристати не мôгъ, а абы го до того змꙋсити, не припꙋскала и ôдганѧла людей зъ дрꙋгихъ сêлъ, котрî оу того дѣдича за таньшꙋ заплатꙋ наймати сѧ хотѣли. Мы сѧ сподѣваємо, що то лише были поодинчїи припадки и що сѧ нигде бôльше не повторили; сподѣваємосѧ, що о такихъ выпадкахъ, котрî сꙋтъ ґвалтами великои кары годными, бôльше не оучꙋємо.

Єсли тꙋтъ мовимо о роботѣ, маємо лише роботꙋ на селѣ коло полѧ на оцѣ, а и взглѧдомъ той мꙋсимо радити селѧнамъ, абы сѧ наймали за заплатꙋ *ôдповѣднꙋ*, то єсть за такꙋю, при ꙗкôй и они и тôй, що ихъ наймає, можꙋтъ остати, абы оденъ дрꙋгого не скривдивъ. Вымагати бôльшои заплаты, ꙗкъ робота заслꙋгꙋє, а користати хотѣти зъ клопотꙋ того, котрый робôтника потребꙋє, бо мꙋ жниво пропадає, не єсть чєстно и робôтникамъ въ загалѣ на зле бꙋде мꙋсѣло выйти. Бо наспередъ чимъ дорожша робота — чи то при оранью, чи при жнивахъ, чи молотьбѣ — тымъ дорожшїй бꙋде и хлѣбъ, бо бôльше коштꙋє; отожъ и робôтникъ на житьє свое и своей родины бꙋде бôльше мꙋсѣвъ зъ заробленого выдавати. Єсть то правда, що велика часть тыхъ, котрî сѧ наймаютъ, маютъ также свои ґрꙋнта, але зъ дрꙋгои стороны и то также правда; що ихъ ґрꙋнта по найбôльшôй части такъ сꙋть малими, же не выстарчаютъ своимъ хлѣбомъ длѧ нихъ и длѧ ихъ часто многочисленнои родины, що потребꙋютъ про тое часто гꙋсто кꙋпꙋвати хлѣба ôдъ властителей бôльшихъ ґрꙋнтôвъ, ôдъ бꙋвшихъ панôвъ. Чимъ дорожше про тое брали селѧне за роботꙋ, тымъ дорожше бꙋдꙋтъ принꙋжденни платити за хлѣбъ, єсли го бꙋдꙋтъ мꙋсѣли кꙋпꙋвати. Що ґрꙋнта селѧнôвъ не выстарчаютъ на выживленьє сельского народа, то рѣчъ ажъ за надто ꙗвна; бо єслибы были выстарчꙋвали, на щожъ треба было запомоги ôдъ давнѣйшихъ своихъ панôвъ? А въ котрôмъ селѣ не треба было тыхъ запомогôвъ? Що селѧнамъ припадає надъ оумѣркованꙋ заплатꙋ бôльше не вымагати, ихъ власне добро, гараздъ цѣлого краю, имъ тое показꙋє. Оденъ прикладъ. Въ Англїи робôтники были сѧ разъ оумовили ôдъ властителей ґрꙋнтôвъ такꙋ высокꙋ цѣнꙋ вымагати, при ꙗкôй властителѣ ґрꙋнтôвъ на жаденъ способъ не могли остати. Бо зрахꙋвавши, що коштꙋвавъ робôтникъ а по чомꙋ было збôжє, бо вôльно го тамъ зъ дрꙋгихъ краєвъ привозити — показалосѧ, що скôрка не станꙋла за выправкꙋ. Властителѣ ґрꙋнтôвъ про тое змꙋшенî были закинꙋти рôлничество, кꙋпили си ôвцѣ, продавали ꙗгнѧта и вовнꙋ и выходили на свое. До пасенѧ и стриженѧ овецъ не треба богато робôтника; не треба оуже было ани до оранѧ, ани сѣѧнѧ, ани поленѧ, ани до жнивъ, ани до звоженѧ, ани молоченѧ, ани одставленѧ збôжа до мѣстъ наймати; тôлько людей жило въ передъ зъ господарства; а по тôмъ всѣ зостали безъ зарôбкꙋ, безъ хлѣба. Тое нам слꙋжитъ и нашимъ селѧнамъ на прикладъ! И мы граничимо съ краѧми, котрî богато маютъ хлѣба, а где хлѣбъ дꙋже таный. Подôлье, Волинь, Оукраина, дꙋже богатїи сꙋть въ хлѣбы и тано хлѣба достарчити можꙋтъ,

а впровадженье всѧкого збôжа зъ ôдтамъ
теперь, ѩкъ довго вôйна въ Оугорщинѣ, вôль-
не, не заборонѣне; хто знае, чи и надаль не
бȣде вôльне? Высока цѣна за роботȣ змȣ-
шае властителѣвъ великихъ ґрȣнтôвъ спра-
влати си машины господарскїи. Где впередъ
молотники робили и могли си заробити,
тамъ дȣже часто тепеть машина молотитъ;
механики вынайшли теперь машинȣ, що жати
оумѣе и травȣ косити потрафитъ, и сȣшатъ
собѣ головȣ, ѩкбы ю поправити, абы бȣла
цѣлкомъ догôдна; хто знае чи ю такъ не
поправлѧтъ, що женцѣвъ не бȣде треба — а
до той машины по знесеню панщины дȣже
а дȣже вздыхаютъ властителѣ обширныхъ
ґрȣнтôвъ, абы при жнивахъ не мати клопо-
потȣ съ женцами, що або цѣлкомъ не хо-
тѧтъ сѧ наймати, або не выходѧтъ въ до-
гôднȣ порȣ, або высокой вымагаютъ запла-
ты. Въ справѣ тыхъ людей, котрїи лише
жютъ зъ роботы, абы не прїйшло до того,
щобы машины заступали рȣки робoтникôвъ,
порадно бы бȣло селѧнамъ лише оумѣр-
кованȣ цѣнȣ за роботȣ вымагати, а при
оугодѣ о роботȣ можȣтъ также съ бȣвшы-
ми дѣдичами годитисѧ, абы тїи, ѩкъ
оу нихъ бȣдȣтъ хлѣба або дровъ на о-
палъ, дерева на бȣдôвлю кȣпȣвати, за тїи
рѣчи также цѣнȣ оумѣркованȣ клали. Есть
то певна рѣчъ, що хлѣбъ, котрый спожи-
вае сѧ въ мѣстахъ, не зъ ґрȣнтôвъ селѧ-
нôвъ похотитъ, але зъ ланôвъ паньскихъ;
чимъ дорожша роботизна, тымъ дорожшїи
также хлѣбъ въ мѣстахъ, тымъ дорожшїи
также бȣдȣтъ рѣчи, котрыхъ селѧне длѧ се-
бе зъ мѣстъ побираютъ. Оумѣркована цѣна
про тое роботы, запобѣгне дорожнѣ въ краю.

(Конецъ настȣпитъ.)

Львôвъ д. 10. Серпнѧ. Оуже ôтъ кôль-
кохъ недѣль чȣти бȣло, же нещастна вто-
гôдна пошесть холера до нашого краю вертае.
Письма оурѧдовїи доносѧтъ намъ, же оуже
на Перемышельске напала. Вертае она теперь
изъ запада, и ôтъ мѣсѧца Червнѧ до кôн-
цѧ Липнѧ напала бȣла, ѩкъ извѣстно изъ
оурѧдовыхъ донесеній, въ 51 населенїѧхъ, со-
держающихъ 93.236 жителей 1382 людей, изъ
котрыхъ 605 выздоровѣло, 539 оумерло. Въ
окрестностѧхъ Львова ще она мало де поѧ-
вила сѧ и въ Перемышльскимъ ще ино въ
трохъ мѣстцѧхъ; але сама осторожнôсть на-
казȣе, абы оупôмнȣти нашъ нарôдъ до то-
го, абы не занехавъ, пôдлѧ приписôвъ, ѩ-
кими втогôдъ на такїй сгȣчай обȣчалнесьмо,
мѣрность въ житью заховати, и во всѧкїи
нȣжнїи средства засобити сѧ.

Зъ Ґазеты Вѣденьской зъ д. 3. Серпнѧ до-
вѣдȣемсѧ, же длѧ оусовершенїѧ резервовыхъ
полкôвъ, котрѣ оуже такъ малочисленнѣ
сȣть, же залогою въ краю слȣжити имъ не
есть возможно, мае бȣти розписана нова
рекрȣтацїѧ. Бȣде она, ѩкъ каже таѧ Ґазета,
не велика, бо на 10,000 жителѣвъ лише до
15 рекрȣтôвъ выпадатиме, и ставитисѧ бȣ-
дȣтъ лише тїи, котрѣ оуже въ попередѣ вы-
льосованѣ сȣть. Ѩкъ кажȣтъ, мае таѧ ре-
крȣтацїѧ по Честнôмъ Крестѣ настȣпити.

ВСЯЧИНА.

Уломокъ зъ повѣсти народной: Скитъ Манявскій“ и пр.

(Конецъ.)

За добре серце — и вѣрнȣ приелȣгȣ,
Полетѣвъ комѣтъ, въ глȣбокȣ ѩрȣгȣ!

А — нѣмъ сѧ газды съ дрȣгимъ гостемъ дерли,
Цоркнȣли двери — плитовъ сѧ пôдперли!
Тогды Пахомїй видитъ, що не жерты!
Або въ ихъ шпонахъ безъ часȣ оумерти,
Або нещастный записъ оучинити,

И такъ на вѣки дꙋшꙋ загирити!
Добꙋвъ зъ пазꙋхи крестикъ дерев ѧный,
Що мꙋ Игꙋменъ завѣсивъ на шыѣ:
Зъ чꙋдовной силы вже давнѣйше знаный:
Бо мѣстивъ въ собѣ ко̂сточки свѧтіи!
Пережегнавъ нимъ — а чорти ꙗкъ врити̂!
Спꙋстили рꙋки — и стали на плытѣ!
Але ще хтѣли щаста стрꙋбовати:
Скликали бо̂льше своихъ чорныхъ братей!
Збѣгли сѧ заразъ многи̂ дивоглѧды,
Надъ однымъ Черцемъ шꙋкати побѣды:
Одни̂ свѣтили засмолени̂ скѣпы,
И тꙋжъ до бо̂йки рвали сѧ о̂дъ сварки̂,
Дрꙋги̂ о̂дъ ко̂тло̂въ чорни̂ ꙗкъ о̂гарки̂
Махали страшно желѣзными цѣпы;
Плюнꙋли въ жменѣ — по̂рвали за барки!
Отецъ Пахомій, видитъ: — ꙗка сила!...
Єли погибати! — разъ мати родила!
Одоткавъ боклагъ съ пещерскими стрꙋи̂:
Наполнивъ ними двѣ пригорщи̂ свои,
Ꙗкъ хлюсне просто рыбакови въ слѣпы,
Ажъ сѧ чꙋпрына дымомъ закꙋрила!
Не помогли мꙋ и желѣзни̂ цѣпы;
Бо така воды свѧщенной сила!

Крикнꙋвъ — веренсꙋвъ, — и скорчивъ сѧ
въ клꙋбы!
Завивъ, — заскомлѣвъ, — стома голосами!
Бѣлкомъ и кровлю зайшли мꙋ полꙋды;
Зѣвнꙋвъ и зѣркнꙋвъ, — огнемъ и искрами!
Гаркнꙋвъ — вышкиривъ нѣбы ро̂жны зꙋбы:
И тꙋжъ! — на Черцѧ и съ товаришами!

Ꙗкъ часомъ хлопцѣ, въ сваволи шаленіи,
Въ дꙋплѣ порꙋшатъ осы и шершенѣ;
Они до очей просто тиснꙋтъ роіомъ,
Абы скарали, — кто ихъ бравъ розбоіомъ:
Такъ чорна челѧдь, — зъ кꙋто̂въ — зъ ска-
бины,
И зъ закамарко̂въ, где сѧ доси крила,
Вхопивши въ рꙋки свои̂ орꙋжины, —
Обцѣсъ сѧ въ очи Черцеви пꙋстила!

Але Пахомій лье водꙋ — и кропитъ:
Всѣхъ передъ себе, — ꙗкъ чередꙋ пꙋдитъ:
А — где котрого, — хоть кроплевъ захопитъ!
Рикне — застогне, — ажъ гомо̂нъ загꙋдитъ
Ꙗкъ — коли канѧ — ци ꙗстрѣ̂бъ въ садочкꙋ,
Спаде — розпꙋдитъ съ кꙋрѧтами квочкꙋ:
А о̂ни бѣдни̂ — въ кропивѣ, — въ заꙋлкꙋ —
Цѣпкаютъ — бѣжатъ, — шꙋкаютъ притꙋлкꙋ,
Або по̂дъ крильми квочки, — охороны,
Щобы не впали въ тыхъ ворого̂въ шпоны;
Ꙗкъ, где по̂дъ гꙋщевъ, — або при зимо̂вцѣ,
Скочитъ вовкъ зъ корчо̂въ — и розпꙋдитъ
о̂вцѣ;
Они по корчохъ — горбахъ и долинѣ, —
Розпирснꙋтъ хꙋтко, — ꙗкъ липове клинье:
Такъ чорто̂въ гꙋрма, — що страхꙋ не знала,
Передъ боклагомъ драпака в'тинала! —
Бо на тыхъ враго̂въ Божихъ — чорни̂ хмары,
Єли людемъ шкодитъ зло̂сть ихъ зделѣплена;
Не ма пострахꙋ — и бо̂льшои кары,
Ꙗкъ Креста знамѧ — и вода свѧщенна!
Треба намъ знати, що о̂дъ брꙋсныхъ дверей,
и проч. и проч.

Комаро̂въ 18 Червнѧ 1849.

Анто̂нъ Могильницкій.

До Ч. Ч. Предплатителей на драматическе сочиненіе Р. Моха „Справу Клекотыньску.“

Редакціѧ „Зори Галицкои“ имѣе честь оувѣдомити Ч. Ч. Предплатителей на „Справꙋ Клекотыньскꙋ,“ же тое сочиненіе, оуже о̂тъ ко̂лькохъ мѣсѧцей выпечатане и въ печатни готове лежитъ, и що не о̂тъ Редакціи залежитъ, абы Ч. Ч. Предплатителѧмъ возможно бꙋло, тое дѣло собѣ о̂тобрати. Просимо про тое Ч. Ч. Предплатителейименемъ сочинителѧ о терплив̂сть ще черезъ короткій часъ, а Редакціѧ неомедлитъ, Ч. Ч. Предплатителѧмъ, скоро можно̂сть о̂тобранѧ настꙋпитъ, тое ꙗкъ найскорѣйше со радостью возвѣстити.

Выдаватель и одповѣдательный Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Типомъ М. Порембы.